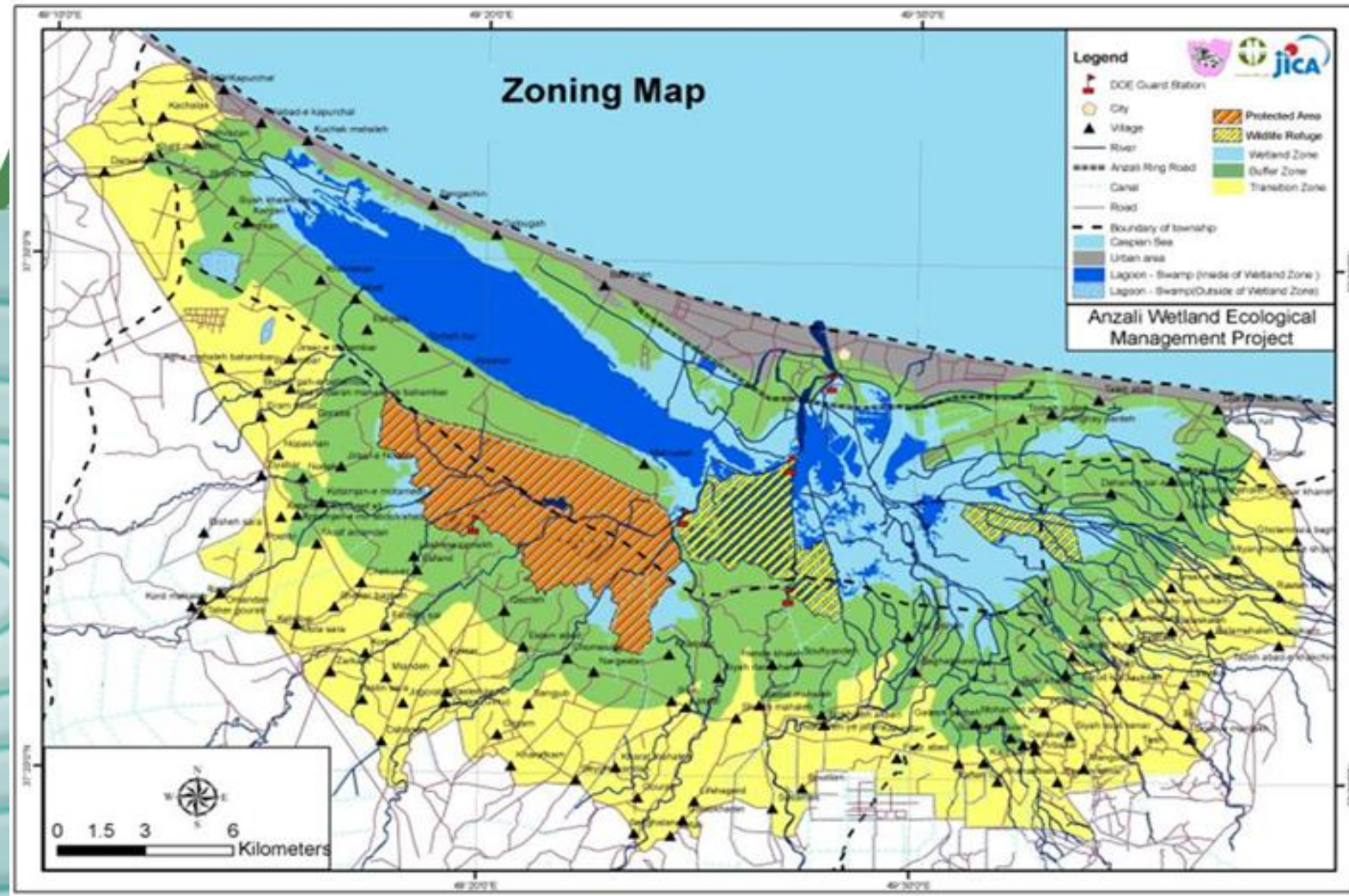

ขั้นตอนการดำเนินการในพื้นที่ชุ่มน้ำทุกระดับ

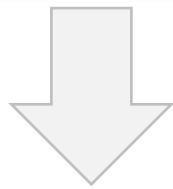

พื้นที่ชุ่มน้ำที่สมควรได้รับการเสนอเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่สมควรได้รับความคุ้มครอง พื้นที่ และศึกษาสำรวจเพิ่มเติม ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2543 และวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

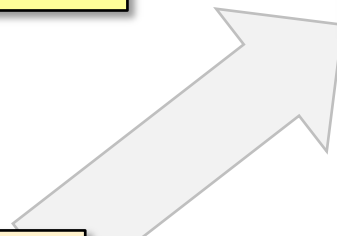
ภาค	พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการ			พื้นที่ชุ่มน้ำที่สมควรได้รับการ
	คุ้มครอง	ฟื้นฟู	ศึกษาสำรวจ	เสนอเป็นแรมซาร์ไซต์ (Ramsar Site)
เหนือ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ หนองฮ่าง ◆ หนองเล็งทราย ◆ ที่ราบลุ่มแม่น้ำยม ◆ หนองหล่ม และหนองบงคาย * 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ที่ราบลุ่มแม่น้ำยม ◆ หนองฮ่าง ◆ หนองเล็งทราย ◆ กว๊านพะเยา ◆ หนองหลวง * 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ แม่น้ำสาละวิน ◆ ที่ราบลุ่มแม่น้ำยม (ระบบนิเวศ) ◆ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง * (สัตว์น้ำ/ปลา) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด
ตะวันออกเฉียงเหนือ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ หนองหานกุมภวาปี ◆ บึงละหาน ◆ ลุ่มน้ำสงคราม * 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ หนองกอมเกาะ ◆ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหนองหัวคู ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าตุนลำพัน * ◆ ลำปลายมาศ * 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว ◆ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าป่ายอดโดม ◆ ลุ่มแม่น้ำมูล * ◆ ลุ่มน้ำโขงตอนกลาง * (ประชากร/ชนิดนก) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโขงหลง ◆ กุดทิง *
กลางและตะวันออกเฉียง	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ทุ่งโพธิ์ทอง/ทุ่งคำหยาด ◆ ทุ่งภูเขาทอง/ทุ่งมะขามหย่อง ◆ ทุ่งนหาราห * 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงฉวาก ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าวัดไผ่ล้อม * 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่าง ◆ อ่าวไทย ◆ ปากแม่น้ำเวหุและอ่าวคังกระเบน * ◆ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ * 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด ◆ ดอนหอยหลอด

ขั้นตอนการอนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำ และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

ศึกษาและจัดทำแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland mapping) โดยศึกษาสถานภาพและชนิดพันธุ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำ ศึกษาชนิดพันธุ์เพื่อจัดทำแผนที่ชนิดพันธุ์ที่มีความสำคัญ

ศึกษาและกำหนดระดับน้ำ ต่ำสุด สูงสุดที่เหมาะสมตามฤดูกาล

ทำกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อจัดแบ่งเขตพื้นที่ (Zone) อนุรักษ์ เขตใช้ประโยชน์ เขตกันชน ให้เป็นไปตามมาตรการ ตามมติ ครม. 3 พฤศจิกายน 2552 มาตรการที่ 9.

จัดทำ Conceptual Design และ Co-design ให้สอดคล้องกับ Wetland mapping

จัดทำแผน/มาตรการลดผลกระทบ

แนวทางปฏิบัติในพื้นที่ชุ่มน้ำ

1. ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการ ในมติ ครม.ว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552
2. ควรดำเนินการให้เป็นไปตามการแบ่งเขตพื้นที่ (Zone) ของพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นๆ โดยไม่เข้าไปรบกวนทำลาย ให้เขตอนุรักษ์เสื่อมคุณค่าจากเดิม
3. ควรคำนึงถึงผลกระทบต่อชนิดพันธุ์ที่สำคัญ และ พื้นที่อาศัยของนกอพยพ
4. การดำเนินการควรให้สอดคล้องกับระดับน้ำ ต่ำสุด สูงสุดที่เหมาะสมตามฤดูกาล
5. จัดทำ Conceptual Design และ Co-design ให้สอดคล้องกับ Wetland mapping
6. ควรมีการจัดทำแผนลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนการวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านแผนที่ที่ต้องรวบรวม

- 1.1. เอกสารเกี่ยวกับที่ดินในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำและบริเวณโดยรอบ โดยต้องมีการจำแนกว่าเป็นเอกสารประเภทใด เช่น นสล. สปก. ที่ทรัพย์สินฯ โฉนด เป็นต้น
- 1.2. การประกาศเขตพื้นที่อนุรักษ์แบบใดแบบหนึ่ง เช่น เขตห้ามล่า เขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 1.3. การรวมรวมแผนที่ในข้อ 1 และ 2 ลงบนแผนที่ 1:50000
- 1.4. แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ รัศมี 1 กม.
- 1.5. แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ/ดาวเทียมหลายๆปี เพื่อเลือกพื้นที่ที่ถูกรบกวนน้อยที่สุด พื้นที่ที่ถูกรบกวนมากที่สุด พื้นที่ที่เสี่ยงต่อการถูกบุกรุก
- 1.6. แผนที่โครงข่ายลำน้ำ..ทางน้ำไหลเข้า และออก ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น
- 1.7. แผนที่สภาพฝนสะสมรายเดือน และสถิติน้ำฝน น้ำท่าของพื้นที่
- 1.8. แผนที่ปัญหา เช่น น้ำเสีย น้ำแล้ง น้ำท่วม ไฟป่า การบุกรุก การคุกคามของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
- 1.9. แผนที่โครงสร้าง/โครงการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นๆ

ใช่

ไม่ใช่

เป็นเขตอนุรักษ์หรือไม่

ในเขตอนุรักษ์

นอกเขตอนุรักษ์

ที่ป่าไม้   ที่อุทยานฯ   เขตห้ามล่าฯ

เขตคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เขตอนุรักษ์ อื่นๆ

โฉนดที่ดิน/น.ส. 4

น.ส. 3 ก.

น.ส. 3

น.ส. 2

สทก.

ส.ป.ก. 4-01

น.ค. 3

ภบท.5

ส.ค. 1

น.ส. 5

ที่ดิน มือเปล่า
(ประมวลแพ่งและพาณิชย์ ม.1378)

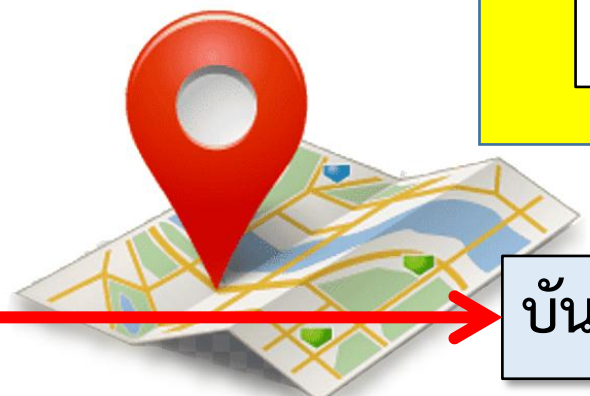
น.ส.ด.

ที่ราชพัสดุ

ที่ดินกรมธนารักษ์

ที่สาธารณประโยชน์

ที่ดินสงฆ์

บันทึกบนแผนที่ 1:50000

- **โฉนดที่ดิน หรือ น.ส. 4 จ.** เป็นเอกสารทางที่ดินที่ใช้กันเป็นหลัก โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โฉนดที่ดินนั้นออกโดยกรมที่ดิน บนโฉนดที่ดินจะระบุเลขที่โฉนด และที่ตั้งของที่ดิน ระบุชื่อผู้มืกรรมสิทธิ์ในที่ดินคนแรก และผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินคนปัจจุบัน
- **หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุด หรือ อ.ช. 2** เป็นเอกสารที่ออกโดยกรมที่ดินเพื่อแสดงกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ประเภทอาคารชุด (คอนโดมิเนียม) มีลักษณะคล้ายกับโฉนดที่ดิน
- **หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน น.ส. 3 ก.** เป็นเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินซึ่งออกโดยกรมที่ดิน ใช้วิธีการกำหนดตำแหน่งของที่ดินด้วยการใช้ระวางภาพถ่ายทางอากาศจึงไม่มีมุมหรือหลักเขตแบบการทำโฉนดที่ดิน และมีโอกาสเกิดความคลาดเคลื่อนของแนวเขตที่ดินได้
- **หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน น.ส. 3** เป็นเอกสารสิทธิในที่ดินซึ่งออกโดยกรมที่ดินเช่นเดียวกับ น.ส. 3 ก. เพียงแต่ไม่มีการทำระวางเพื่อแสดงตำแหน่งที่ดิน รายละเอียดที่ระบุมีเพียงรูปร่างของที่ดิน เนื้อที่และแนวเขต ซึ่งรับรองโดยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
- **หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน น.ค. 3** เป็นเอกสารสิทธิในที่ดินซึ่งออกโดยนิคมสร้างตนเอง ในพื้นที่ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้เป็นเขตนิคมสร้างตนเอง มีเงื่อนไขควบคุมการขายต่อที่ดินภายใน 5 ปี
- **หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก. 4-01** เป็นเอกสารที่ออกโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน ดังนั้นผู้มีสิทธิต้องเป็นผู้ยากไร้และไม่มีที่ดินทำกิน
- **ที่สาธารณประโยชน์** หมายถึงที่ดินที่ทางราชการได้จัดให้หรือสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสภาพแห่งพื้นที่นั้น หรือที่ดินที่ประชาชนได้ใช้หรือเคยใช้ประโยชน์ร่วมกันมาก่อนไม่ว่าปัจจุบันจะยังใช้อยู่หรือเลิกใช้แล้วก็ตาม เช่น ที่ท่าเล็ยงสัตว์ ป่าช้าฝิ่งและเผาศพ ห้วย หนอง ที่ชายตลิ่ง ทางหลวง ทะเลสาบ เป็นต้น
- **หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.)** คือ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ทุ่งเลี้ยงสัตว์สาธารณะ เลี้ยงสัตว์สาธารณะ หนองสาธารณะ ซึ่งสาธารณะ เว้นแต่ที่สาธารณะโดยสภาพ มีแนวเขตธรรมชาติอยู่แล้ว เช่น ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ ลำกระโดง ลำรางสาธารณะ ทางระบายน้ำ แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ
- **เอกสารสิทธิที่ดิน น.ส.2 (ใบจอง)** คือ เป็นหนังสือที่ทางราชการออกให้ประชาชน เพื่ออนุญาตให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเป็นการชั่วคราว โดยเอกสารใบจองนี้จะแสดงว่าราชการยินยอมให้เราครอบครองที่ดินได้(เป็นการชั่วคราว) ตามประมวลกฎหมายการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับประชาชน
- **ที่ดิน ภ.บ.ท.5 ใบชำระภาษีบำรุงท้องที่** คือ แบบยื่นภาษีบำรุงท้องที่ ไม่ใช่เอกสารสิทธิแสดงการครอบครองที่ดิน ที่ดินลักษณะนี้มักเป็นที่ดินมือเปล่า ที่ไม่มีเอกสารสิทธิใดๆทั้งสิ้น
- **เอกสารสิทธิที่ดิน สทก.** คือ หนังสือที่ราชการออกให้เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิทำกินในพื้นที่เขตป่าไม้ ซึ่งทางกรมป่าไม้จะเป็นผู้ออกให้ แต่หากประชาชนผู้ได้รับสิทธิไม่ทำประโยชน์ในพื้นที่ปล่อยรกร้างติดต่อกันเกิน 2 ปี ทางกรมป่าไม้สามารถยึดคืนได้ทันที
- **เอกสารสิทธิที่ดิน สค.1** คือ เอกสารการแจ้งการครอบครองที่ดินโดยมีระเบียบออกมาตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2497 ในปัจจุบันไม่มีการแจ้ง ส.ค.1 อีกแล้ว ในสมัยนั้นกรมที่ดินเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ครอบครองที่ดินว่างเปล่าอยู่มาแจ้งการครอบครองที่ดิน
- **หนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.3)** คือ หนังสือแสดงการทำประโยชน์ที่ออกโดยกรมประชาสงเคราะห์ เป็นการจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสหกรณ์ โดยจะออกให้เฉพาะนิคมเท่านั้นเพื่อการครองชีพ ซึ่งจะได้กรรมสิทธิ์ในการถือครอง ครอบครองละไม่เกิน 50 ไร่
- **ใบไต่สวน (น.ส.5)** คือ หนังสือที่แสดงการสอบสวนเพื่อออกโฉนดที่ดิน ไม่ใช่หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ แต่สามารถจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายที่ดิน และโอนให้กันได้ถ้าที่ดินมีใบไต่สวน และมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือ เป็นการจดทะเบียนโอนมรดก

ลักษณะพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland Characteristics)

- Hydrology
  - ปฏิสัมพันธ์ของน้ำใต้ดินและน้ำผิวดิน
  - การมีอิทธิพลต่อคุณสมบัติทางเคมี/กายภาพ
  - ความอุดมสมบูรณ์ของสารอาหาร
  - ภาวะขาดออกซิเจนพื้นผิว (Anoxia Surface)
  - pH
- Hydric Soils
  - เปลี่ยนแปลงโดยกระบวนการทางชีวธรณีเคมี (biogeochemical) ตามแบบฉบับของพื้นที่ชุ่มน้ำแต่ละแบบ
- Plants & สิ่งมีชีวิต
  - การปรับตัวทางกายภาพสำหรับการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำ

Hydrology

- Key element in wetlands
  - Single most important factor
- Hydrologic budget
  - Balance between inflows and outflows of water

$$P + SWI + GWI = ET + SWO + GWO + S$$

Where

P = Precipitation

SWI = Surface water input

GWI = Groundwater input

ET = Evapotranspiration

SWO = Surface water outflow

GWO = Groundwater outflow

S = Change in storage

Hydric Soils

- อิ่มตัวหรือน้ำท่วม
- พัฒนาสภาวะไร้อากาศ
(anaerobic conditions) ใน
ดินส่วนบน
- สะสมแร่หรือสารอินทรีย์
- สนับสนุนพืชพื้นที่ชุ่มน้ำ

Wetland Plants

- ความอึดตัวถาวรหรือเป็นระยะ
- หน้าที่สำคัญในพื้นที่ชุ่มน้ำ
  - ปรับสภาพดินและตะกอนให้คงตัว
  - เพิ่มการสะสมของตะกอนใหม่
  - ขจัดสารอาหาร ธาตุ และสารอินทรีย์ผ่านการดูดซึมทางชีวภาพและการดูดซับพื้นผิว

การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

สำรวจ

1.ชื่อผู้ใช้น้ำ

2.ที่ตั้ง/ปริมาณพื้นที่

3.กิจกรรมที่ใช้น้ำผลิต

4.ระยะเวลาการใช้น้ำ

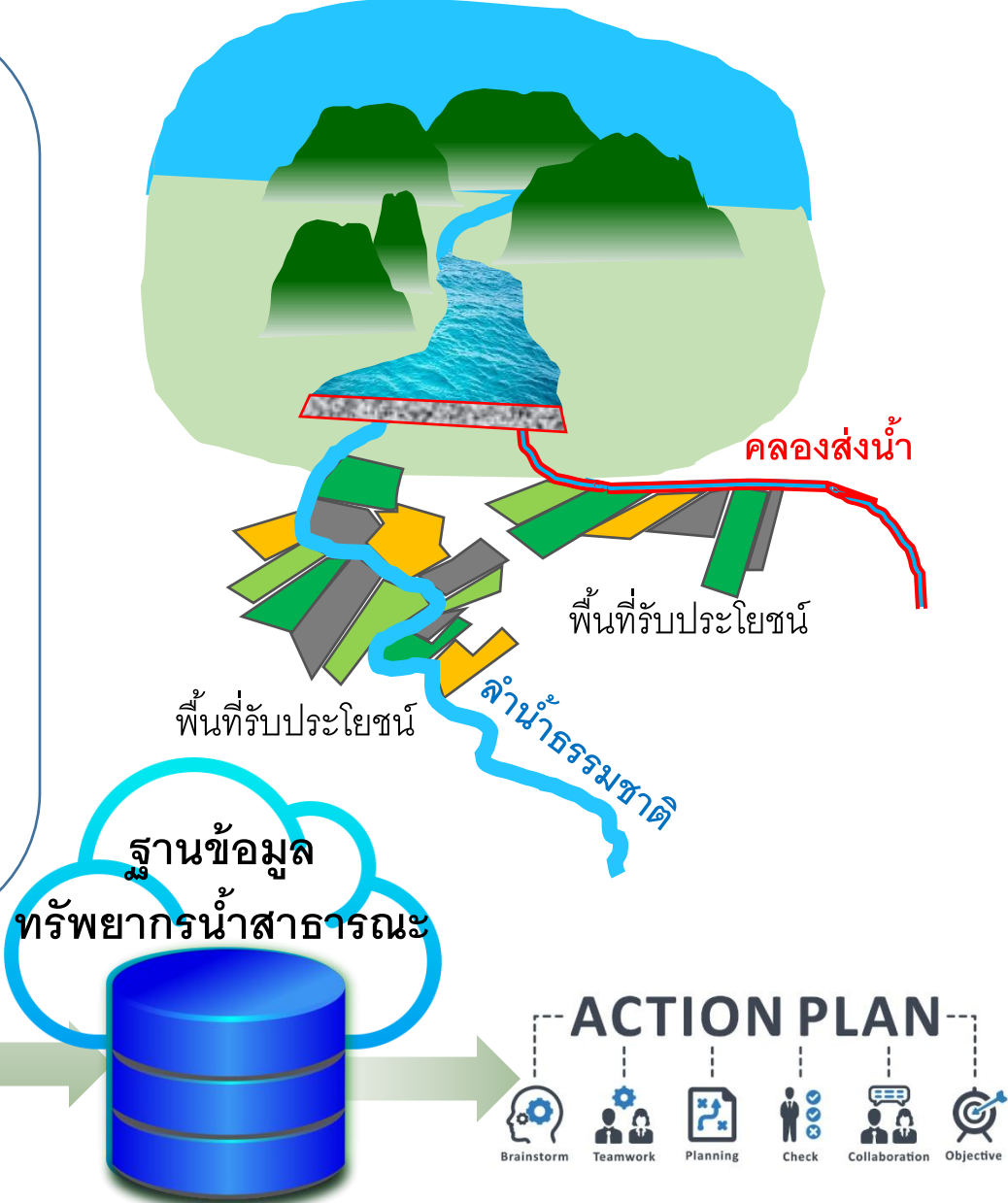

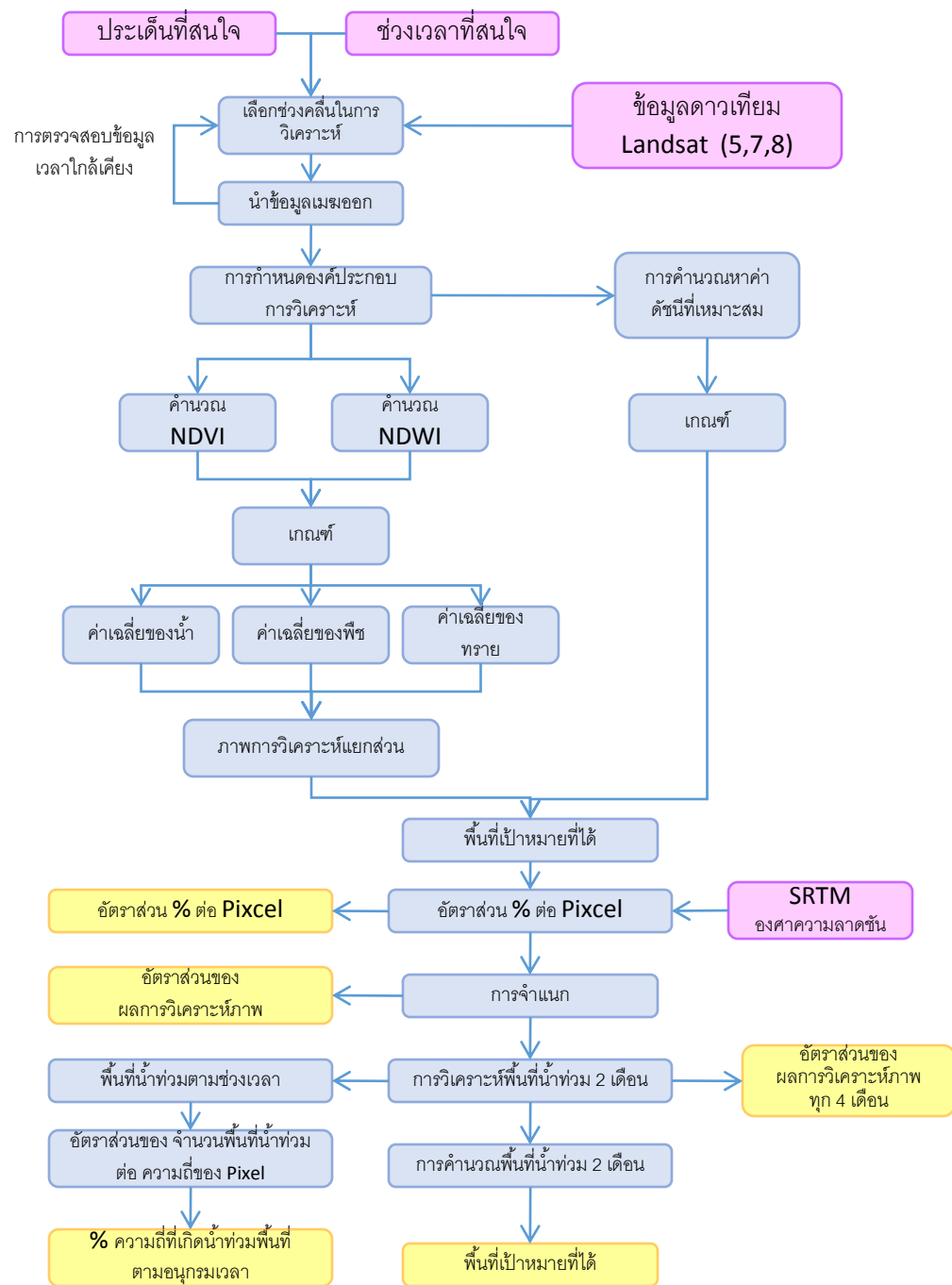
5.ปริมาณน้ำที่ใช้

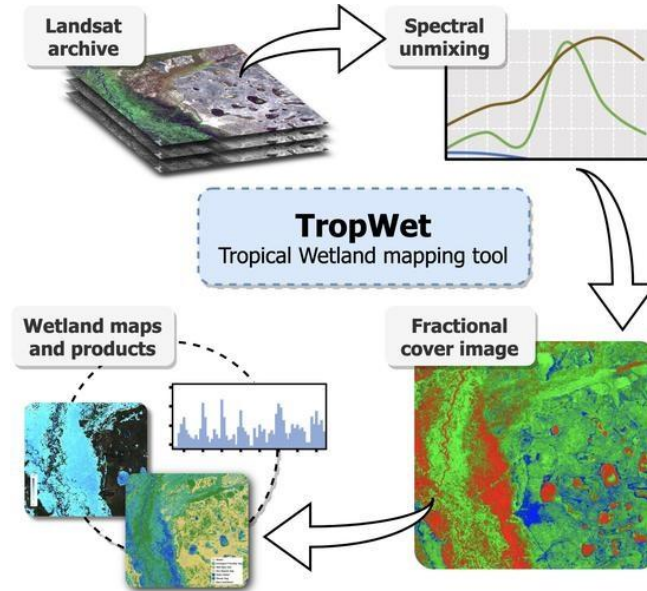
6.ราคาผลผลิต
และรายได้

- ก่อนมีโครงการ → ข้อมูลฐาน
- หลังมีโครงการ → ประสิทธิภาพโครงการ

การทำแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำโดยใช้ข้อมูลดาวเทียม

NDVI หรือ ดัชนีความต่างพืชพรรณ (Normalized Difference Vegetation Index) เป็นการหาค่าความต่าง ของค่าการสะท้อนของพืชพรรณโดยอาศัยคุณสมบัติของ ค่าการสะท้อนเชิงคลื่นจากข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม ด้วยสมการ $NDVI = (NIR - RED) / (NIR + RED)$ เมื่อ NDVI คือ ดัชนีความต่างพืชพรรณ NIR คือ ค่าความสะท้อนช่วงคลื่นอินฟราเรด ไกล่ RED คือ ค่าความสะท้อนช่วงคลื่นสีแดง

NDWI หรือ ดัชนีความต่างของน้ำ (Normalized Difference Water Index) เป็นดัชนีที่ใช้เพื่อติดตามตรวจสอบสภาพความชื้นในพืชพรรณ ซึ่งคำนวณโดยใช้ข้อมูลคลื่นอินฟราเรดไกล่ (NIR) และข้อมูลคลื่นอินฟราเรดสั้น (SWIR) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการประเมินสภาพภัยแล้งได้

การกำหนดเขตอนุรักษ์ เขตพัฒนา เขตกันชน พื้นที่ชุ่มน้ำ

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ตาม มติคณะรัฐมนตรี

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการที่ 9. ให้มีการจัดทำ**แผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ**ที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อคุ้มครอง **พื้นที่ชุ่มน้ำ** โดยมีการ**แบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่**เป็น**เขตอนุรักษ์**และ**เขตพัฒนา** พร้อมทั้งกำหนด**แนวเขตกันชนพื้นที่** ตลอดจนกำหนด**กิจกรรมที่สามารถกระทำได้**และ**ห้ามกระทำในพื้นที่**

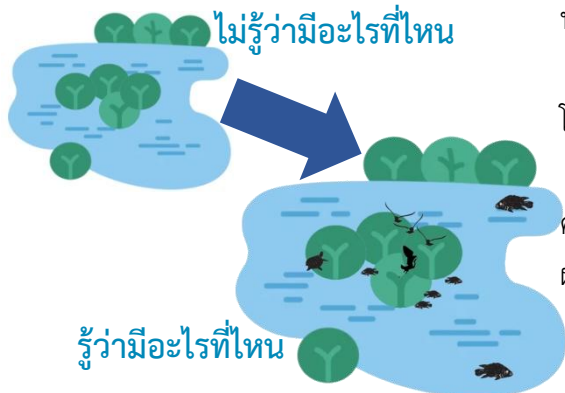

ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

1. รวบรวมข้อมูลในพื้นที่พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น รวบรวมข้อมูลตาม รายละเอียดตาม “ตารางข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำ” (Ramsar information sheet) ฉบับที่ลดทอนเพื่อใช้กับพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นเบื้องต้น โดยการสอบถามจากประชาชนโดยรอบ

2. การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพสำรวจข้อมูลรายละเอียดเพื่อบันทึกข้อมูลใน “ระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย” (THAILAND BIODIVERSITY INFORMATION FACILITY เรียกว่า TH-BIF) ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 การเดินสำรวจและเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นนั้นๆ
- 2.2 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้มีความรู้ หรือ สถาบันการศึกษา
- 2.3 การบันทึกข้อมูล “ระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย” ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ

3. การสำรวจขอบเขต และการรังวัด ปักหมุด กันเขต พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

(การคิดค่ารังวัดที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการรังวัดที่ดิน เป็นไปตามค่าธรรมเนียมค่ารังวัดที่ดิน และค่าใช้จ่ายในการรังวัดที่ดินที่ผู้ขอจะต่อชำระตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 47 และ 48 ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497)

- 3.1 การรังวัด
- 3.2 การปักหลักเขต

(การกำหนดเขตต้องให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552 **มาตราที่ 9** ให้มีการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อคุ้มครองฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตอนุรักษ์และเขตพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดแนวเขตกันชนพื้นที่ ตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่สามารถทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่)

ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

<p>1.รวบรวมข้อมูลในพื้นที่พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น</p>	<p>2.การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการแล้วบันทึกข้อมูลใน “ระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย” (80 %)</p>	<p>3.การสำรวจขอบเขต และการรังวัด ปักหมุดกันเขต พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น และจัดทำ การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตอนุรักษ์ เขตพัฒนา และแนวเขตกันชนพื้นที่ตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่สามารถทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่</p>
<p>1,500 บาท x 38,945 แห่ง = 58.4175 ล้านบาท</p>	<p>10,000 บาท x 31,156 แห่ง = 311.5600 ล้านบาท</p>	<p>26,980 บาท x 19,473 แห่ง = 525.3815 ล้านบาท</p>
<p>ผู้ดำเนินงาน : อปท.</p>	<p>ผู้ดำเนินงาน : อปท. และสถาบันการศึกษา</p>	<p>ผู้ดำเนินงาน : อปท. และ กรมที่ดิน</p>
<p>รวม 895,359,040 บาท</p>		

ข้อมูลที่จัดเก็บ

1 SiteData

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงคำอธิบายสั้น ๆ ขนาด สถานที่ วันที่ กำหนด

2 BirdData

แสดงการเกิดขึ้นของนกแต่ละชนิดในแต่ละพื้นที่ รายชื่อชนิดพันธุ์สำหรับแต่ละพื้นที่รวมเฉพาะชนิดที่ระบุไว้ในเอกสาร สายพันธุ์นกที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำบางแห่งไม่มีความน่าสนใจของนกอย่างมีนัยสำคัญ

3 mapsData

แผนผังจุดจะแสดงตำแหน่งของพื้นที่ชุ่มน้ำ

4 Criteria

รายการเกณฑ์ที่กำหนดแต่ละพื้นที่ชุ่มน้ำ

5 Physical data

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับภูมิทัศน์ ธรณีสัณฐานวิทยา ธรณีวิทยา และดิน อย่างคร่าวๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำ

6 Habitat cover

ชนิดพันธุ์ที่พบ และ ระบุเปอร์เซ็นต์พื้นที่ที่พบชนิดพันธุ์ครอบคลุมของที่อยู่อาศัยบางประเภทภายในแต่ละพื้นที่ชุ่มน้ำ สิ่งเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของพื้นที่ชุ่มน้ำ ประเภทที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์

7 Wet types

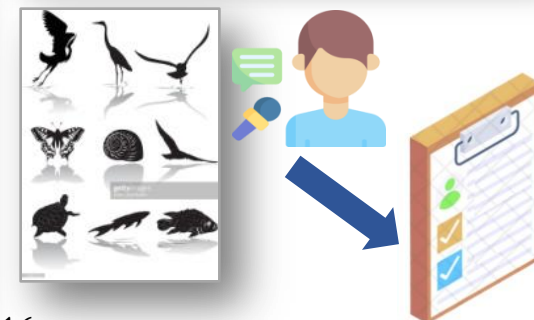
ข้อมูลกว้างๆ เกี่ยวกับประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำแต่ละแห่ง เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำน้ำจืด พื้นที่ชุ่มน้ำทางทะเล/ชายฝั่ง และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น (เทียม) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างคร่าวๆ ทั้งนี้พื้นที่ชุ่มน้ำมากกว่าหนึ่งประเภทอาจเกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกันได้

8 Adverse factors

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยทางธรรมชาติหรือจากมนุษย์ที่มีนัยสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ และมาตรการใดๆที่กำลังดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

9 Human factors

ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ เช่น การถือครอง/การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินและกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การใช้ น้ำ การตั้งที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม และมาตรการอนุรักษ์ที่ดำเนินการในพื้นที่หรือติดกับพื้นที่ชุ่มน้ำ

ขอบเขตผิวน้ำและสิ่งปกคลุมดินจากภาพ
ดาวเทียมหลายช่วงเวลา
(Land cover)

มีการเปลี่ยนแปลงมาก

ร่างเขตพัฒนา

ร่างกิจกรรมที่ทำได้
ร่างกิจกรรมที่ห้ามทำ

มีการเปลี่ยนแปลงปานกลาง

เป็นที่ขยายพันธุ์

ร่างเขตกันชน

ร่างกิจกรรมที่ทำได้
ร่างกิจกรรมที่ห้ามทำ

ร่างเขตฟื้นฟู+อนุรักษ์

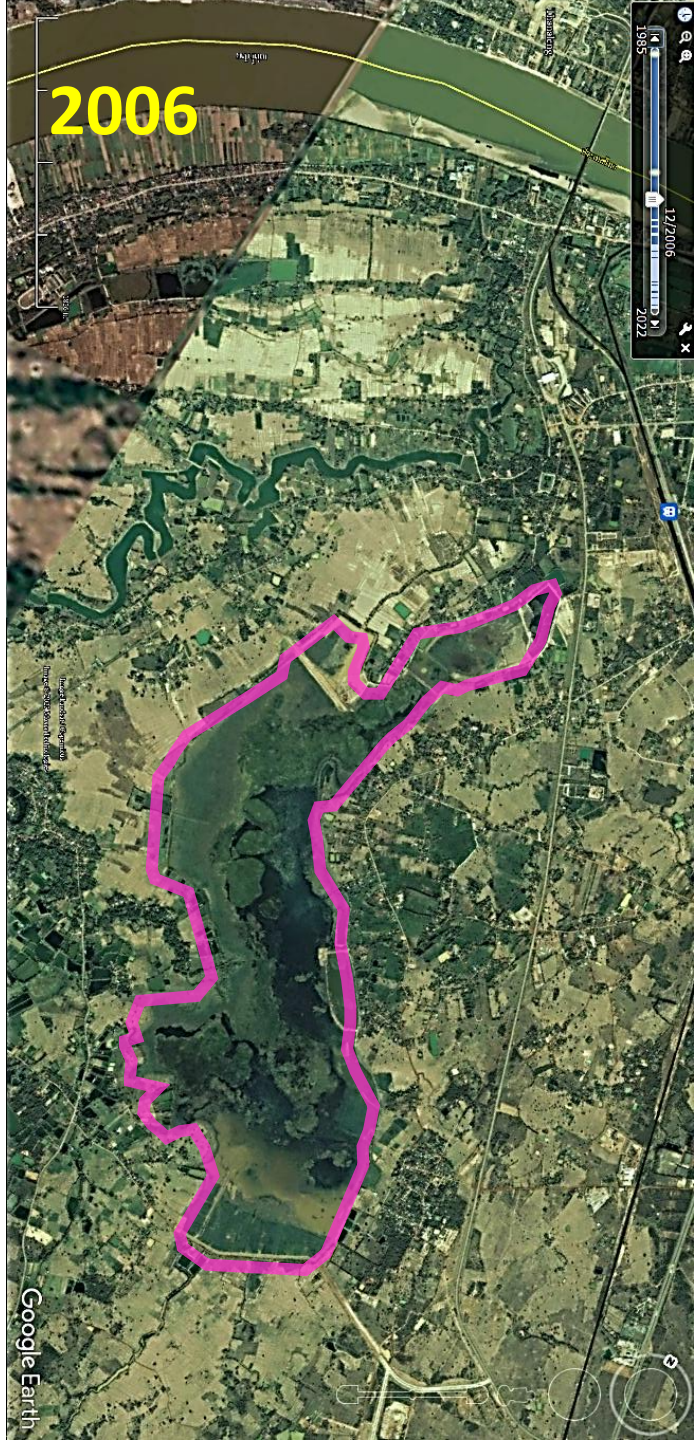
ร่างกิจกรรมที่ทำได้
ร่างกิจกรรมที่ห้ามทำ

มีการเปลี่ยนแปลงน้อย

ร่างเขตอนุรักษ์

ร่างกิจกรรมที่ทำได้
ร่างกิจกรรมที่ห้ามทำ

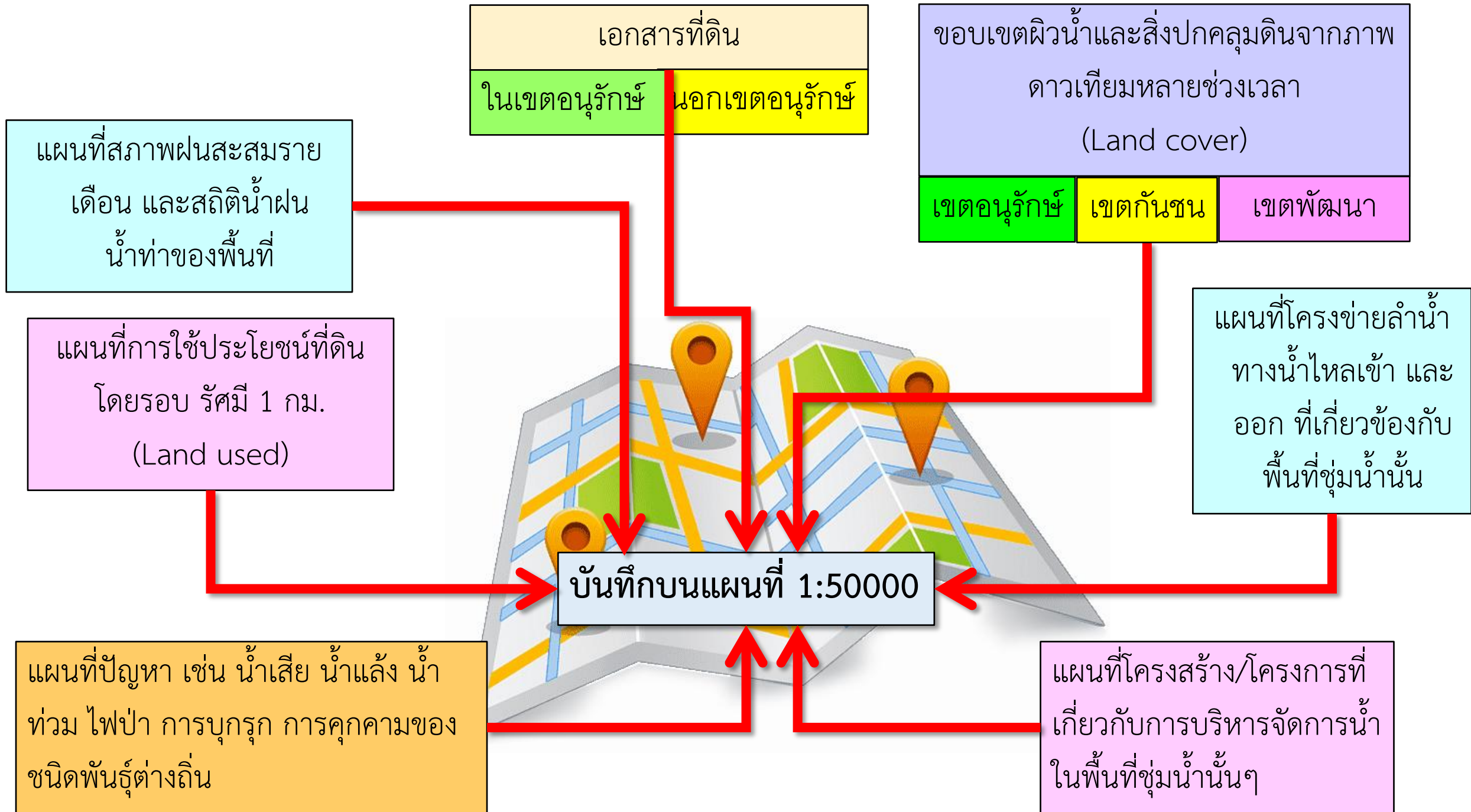

พื้นที่ชุ่มน้ำ หนองกอมเกาะ จ.หนองคาย

- เขตอนุรักษ์
- เขตฟื้นฟู-อนุรักษ์
- เขตกันชน
- เขตพัฒนา

ขั้นตอนการวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

2. ข้อมูลการสำรวจชนิดพันธุ์ (พืช สัตว์ นก ปลาฯ)

2.1 ข้อมูลทุติยภูมิการสำรวจชนิดพันธุ์ (พืช สัตว์ นก ปลาฯ) เช่น จาก สผ. กรมประมง ปม. อส. สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2.2 ข้อมูลการลงพื้นที่สอบถามประชาชนในพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยควรระบุพื้นที่พบชนิดพันธุ์ว่า เป็นพื้นที่วางไข่ ขยายพันธุ์ หรือ สถานที่อยู่อาศัยของตัวอ่อนหรือไม่ด้วย

2.3 นำข้อมูล 2.1 และ 2.2 มาสร้างแผนที่ชนิดพันธุ์

ขั้นตอนการวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

3. การจัดทำ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552 มาตราที่ 9

3.1 นำแผนที่จาก 1.4, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9 มาซ้อนทับกับแผนที่ 2.3

3.2 กำหนดขอบเขตของ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ให้สอดคล้องกับข้อมูลในข้อ 3.1

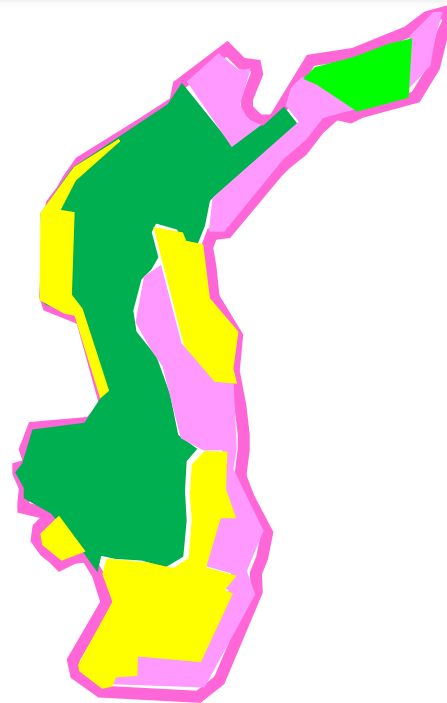
3.3 ประชุมสอบถามความคิดเห็น กำหนดขอบเขตของ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ตามข้อ 3.2

3.4 กำหนดกิจกรรมที่ทำได้ และห้ามกระทำในเขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา

3.5 ประชุมสอบถามความคิดเห็น การกำหนดกิจกรรมที่ทำได้ และห้ามกระทำในขอบเขตของ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ตามข้อ 3.4

พื้นที่ชุ่มน้ำ
หนองกอมเกาะ
จ.หนองคาย

- เขตอนุรักษ์
- เขตฟื้นฟู-อนุรักษ์
- เขตกันชน
- เขตพัฒนา

ขอบเขตผิวน้ำและสิ่งปกคลุมดินจากภาพถ่ายดาวเทียมหลายช่วงเวลา
(Land cover)

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

มีการเปลี่ยนแปลงมาก

มีการเปลี่ยนแปลงปานกลาง

มีการเปลี่ยนแปลงน้อย

เป็นที่ขยายพันธุ์

กระบวนการมีส่วนร่วมประชาชน

เขตพัฒนา

เขตกั้นชน

เขตฟื้นฟู+อนุรักษ์

เขตอนุรักษ์

กิจกรรมที่ทำได้
กิจกรรมที่ห้ามทำ

กิจกรรมที่ทำได้
กิจกรรมที่ห้ามทำ

กิจกรรมที่ทำได้
กิจกรรมที่ห้ามทำ

กิจกรรมที่ทำได้
กิจกรรมที่ห้ามทำ

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

- เกณฑ์สำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์
- เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ
- เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ
- เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น

เกณฑ์สำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์ (1/2)

กลุ่ม A ของเกณฑ์ พื้นที่ประกอบด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทที่เป็นตัวแทนหายากหรือมีลักษณะพิเศษเฉพาะ

เกณฑ์ 1: พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งควรได้รับพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หากพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นประกอบด้วยประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นตัวแทน หายาก หรือมีลักษณะพิเศษเฉพาะ ซึ่งพบในเขตชีวภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม

กลุ่ม B ของเกณฑ์ พื้นที่ที่มีความสำคัญระหว่างประเทศสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เกณฑ์เกี่ยวกับชนิดพันธุ์และชุมชนประชากรทางนิเวศ

เกณฑ์ 2: เกื้อกูล ชนิดพันธุ์ที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ใกล้สูญพันธุ์ หรือ ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง หรือ ชุมชมประชากรที่ถูกคุกคาม

เกณฑ์ 3: เกื้อกูล ประชากรของชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่สำคัญ สำหรับการธำรงรักษาความหลากหลาย ทางชีวภาพของเขตชีวภูมิศาสตร์หนึ่งโดยเฉพาะ

เกณฑ์ 4: เกื้อกูล ชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่อยู่ในระยะวิกฤติหนึ่งของวงจรชีวิตของชนิดพันธุ์นั้น หรือเป็นที่อพยพ ระหว่างสภาพเสื่อมโทรมพึ่งพาอาศัยอยู่

เกณฑ์สำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์ (2/2)

เกณฑ์พิเศษเกี่ยวกับนกน้ำ

เกณฑ์ 5: เป็นที่อยู่อาศัยตามปกติเกิดูกูลของนกน้ำ 20,000 ตัว หรือมากกว่า

เกณฑ์ 6: เป็นที่อยู่อาศัยตามปกติเกิดูกูล ร้อยละ 1 ของประชากรในชนิดพันธุ์หรือสายพันธุ์หนึ่งของนกน้ำ

เกณฑ์พิเศษเกี่ยวกับปลา

เกณฑ์ 7: เกิดูกูล สัดส่วนที่สำคัญของสายพันธุ์ ชนิดพันธุ์ หรือวงศ์ ของปลาพื้นเมือง ระยะเวลาหนึ่งของวงจรชีวิต ปฏิสัมพันธ์ของชนิดพันธุ์ และ/หรือ ประชากรที่เป็นตัวแทนของผลประโยชน์ และ/หรือ คุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ และมีคุณูปการต่อความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก

เกณฑ์ 8: เป็นแหล่งสำคัญของอาหารสำหรับปลา วางไข่ พุ่มพื้กตัวอ่อนและ/หรือเส้นทางอพยพ ซึ่งปริมาณของปลาไม่ว่าภายในพื้นที่ชุ่มน้ำหรือที่อื่น พึ่งพาอาศัยอยู่

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (1/4)

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ใช้เกณฑ์สำหรับจำแนกวินิจฉัยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ภายใต้มาตรา 2 ของอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ เกณฑ์นี้ได้รับการรับรองจากการประชุมสมัชชาภาคีที่เมืองบรัสเซล ประเทศ ออสเตรเลีย พ.ศ.2539 (ค.ศ.1996) มีใจความดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์สำหรับประเมินคุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นตัวแทนหรือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ

พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาว่า มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็น ประเภทที่แสดงลักษณะพื้นที่ชุ่มน้ำของภูมิภาคนั้น พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาให้ได้รับ เลือกลงภายใต้กฎเกณฑ์

1a) เป็นตัวอย่างของประเภทที่หายากหรือไม่ธรรมดาในเขตชีวภูมิศาสตร์ที่สมควร หรือ

1b) เป็นตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี ซึ่งแสดงลักษณะพื้นที่ชุ่มน้ำในภูมิภาคที่สมควร หรือ

1c) เป็นตัวแทนที่ดีของประเภททั่วไป ซึ่งพื้นที่นั้นมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ในข้อ 2 หรือ

1d) เป็นตัวแทนของประเภทที่เป็นส่วนประกอบหนึ่งของพื้นที่ชุ่มน้ำรวมที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยอันอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีคุณค่าระดับชาติสามารถได้รับการพิจารณาเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญระหว่างประเทศได้หากมีบทบาทสำคัญทางด้านอุทกวิทยา ชีววิทยา หรือนิเวศวิทยา ในระบบลุ่มน้ำ หรือระบบชายฝั่งทะเลระหว่างประเทศหรือ

1e) เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศกำลังพัฒนาที่มีคุณค่าสำคัญทางด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมภายใต้กรอบการใช้ ประโยชน์อย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ แหล่งที่อยู่ อาศัย ทั้งนี้เนื่องจากมีบทบาทสำคัญทางอุทกวิทยา ชีววิทยา หรือนิเวศวิทยา

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (2/4)

2. เกณฑ์ทั่วไปสำหรับการใช้พืชหรือสัตว์ในการจำแนกวินิจฉัยพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ

พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หาก

2a) เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ สายพันธุ์ ของพืชและสัตว์ที่หายาก มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ หรือใกล้สูญพันธุ์ หรือเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรพืชและสัตว์

ดังกล่าว มากกว่าหนึ่งชนิดพันธุ์ในจำนวนหนึ่ง หรือ

2b) มีคุณค่าพิเศษในการดำรงความหลากหลายของพันธุกรรมและระบบนิเวศของภูมิภาค เนื่องจากคุณภาพและลักษณะพิเศษของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ในพื้นที่นั้น หรือ

2c) มีคุณค่าพิเศษในฐานะที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ในช่วงสำคัญของวงจรชีวิต หรือ

2d) มีคุณค่าพิเศษสำหรับชนิดหรือสังคมพืชและสัตว์เฉพาะถิ่น(endemic species)

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (3/4)

3. เกณฑ์เฉพาะสำหรับการใช้น้ำในการจำแนกวินิจฉัยพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ

พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หาก

3a) ตามปกติสามารถให้นกน้ำอาศัยอยู่ได้ 20,000 ตัว อยู่ได้ตลอดเวลาหรือ

3b) ตามปกติสามารถให้นกน้ำจำนวนพอสมควรจากกลุ่มสำคัญซึ่งเป็นดัชนีแสดงคุณค่าความอุดมสมบูรณ์หรือความหลากหลายของพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่ได้ตลอดเวลา หรือ

3c) ในกรณีที่มีข้อมูลประชากรนกน้ำ ตามปกติสามารถให้นกน้ำจำนวนร้อยละ 1 ของประชากรในชนิดพันธุ์หรือสายพันธุ์หนึ่งอยู่ได้ตลอดเวลา

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (4/4)

4. เกณฑ์เฉพาะสำหรับการใช้พันธุ์ปลาในการจำแนกพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หาก

4a) เป็นถิ่นที่อยู่ของสายพันธุ์ ชนิดพันธุ์ หรือวงจรชีวิต และปฏิสัมพันธ์ ของชนิดพันธุ์ของปลาพื้นบ้านในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ และ/หรือ ของประชากรปลาที่เป็นตัวแทนของพื้นที่ชุ่มน้ำ และ/หรือ คุณค่าที่เกื้อหนุนต่อความหลากหลายทางชีวภาพของโลกหรือ

4b) เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญสำหรับปลา แปลงเพาะพันธุ์วางไข่ แหล่งอนุบาลตัวอ่อน และ/หรือ เป็นเส้นทางในการอพยพซึ่งประชากรปลาไม่ว่าภายในพื้นที่ชุ่มน้ำหรือจากแหล่งน้ำอื่นๆ ต้องพึ่งพาอาศัย

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ (1/3)

มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 3 ข้อ ดังนี้

1. เกณฑ์สำหรับประเมินความเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นตัวแทนที่ดี หรือมีเอกลักษณ์เฉพาะ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับชาติ หาก

- 1a) เป็นตัวอย่างหรือตัวแทนที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติหรือใกล้เคียงธรรมชาติประเภทใด ประเภทหนึ่ง ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปในประเทศไทยหรือ
- 1b) เป็นตัวอย่างที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทใดประเภทหนึ่งซึ่งมีคุณลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ หาได้ยากในประเทศไทยหรือ
- 1c) เป็นตัวอย่างหรือเป็นตัวแทนที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งมีบทบาทสำคัญในระบบธรรมชาติวิทยา ชีววิทยา นิเวศวิทยา หรืออุทกวิทยา หรือ
- 1d) เป็นตัวอย่างหรือตัวแทนที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งมีคุณค่าสำคัญต่อการดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตไทยและวัฒนธรรมไทย

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ (2/3)

2. เกณฑ์ประเมินจากพืชและสัตว์ในพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับชาติ หาก

2a) เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง หรือใกล้สูญพันธุ์ หรือมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทย หรือ

2b) มีคุณค่าพิเศษต่อการดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย หรือ

2c) มีคุณค่าพิเศษต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์ หรือสังคมของพืช หรือสัตว์พื้นเมือง หรือมากกว่าหนึ่งชนิดของไทย

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ (3/3)

3. เกณฑ์ที่ประเมินจากสถานภาพทางกฎหมายและการจัดการ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการ พิจารณามีความสำคัญระดับชาติ หากเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ภายในเขตพื้นที่อนุรักษ์หรือเขตพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายของไทย

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น

มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 2 ข้อ ดังนี้

1. เกณฑ์ที่ประเมินจากสถานภาพทางกฎหมายและการจัดการ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับท้องถิ่น หากเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำในบัญชีรายชื่อแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ของท้องถิ่นตามมติคณะรัฐมนตรี(7 พฤศจิกายน 2532)

2. เกณฑ์ที่ประเมินจากความสำคัญที่มีต่อท้องถิ่น

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับท้องถิ่น หาก

2a) มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นไทย เป็นแหล่งกำเนิดของปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เช่น เป็นแหล่งน้ำ แหล่งอาหาร สมุนไพร เชื้อเพลิง พืชเส้นใย และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ หรือ

2b) มีคุณค่าทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ประวัติศาสตร์ ตำนานพื้นบ้าน นันทนาการ ท้องถิ่น ตลอดจนเป็นเส้นทางสัญจร หรือ

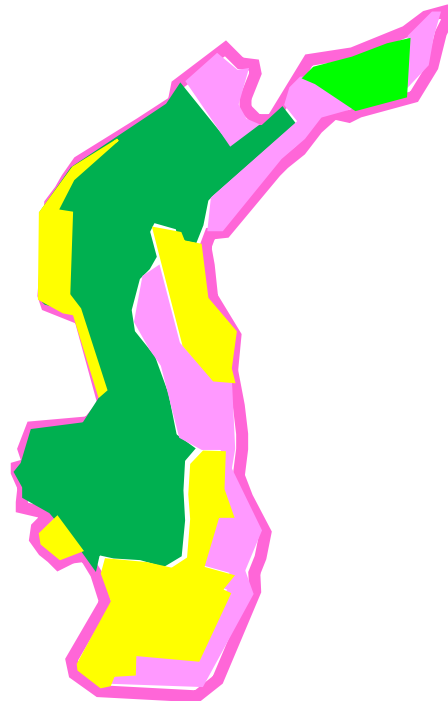
2c) มีความสำคัญต่อระบบนิเวศท้องถิ่น เช่น ช่วยป้องกันน้ำท่วม ช่วยรักษาสมดุลของภูมิอากาศเฉพาะถิ่น ช่วยรักษาคุณภาพน้ำ

ขั้นตอนการวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

4.การประกาศ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา พร้อมทั้งกิจกรรมที่ทำได้ และห้ามกระทำของพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นๆ

5.การวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

- พื้นที่ชุ่มน้ำ
หนองกอมเกาะ
จ.หนองคาย
- เขตอนุรักษ์
  - เขตฟื้นฟู-อนุรักษ์
  - เขตกันชน
  - เขตพัฒนา

ขั้นตอนการวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

1. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านแผนที่

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านแผนที่ที่ต้องรวบรวม

- 1.1. เอกสารเกี่ยวกับที่ดินในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำและบริเวณโดยรอบ โดยต้องมีการจำแนกว่าเป็นเอกสารประเภทใด เช่น นส. สปก. ที่ทรัพย์สินฯ โฉนด เป็นต้น
- 1.2. การประกาศเขตพื้นที่อนุรักษ์แบบใดแบบหนึ่ง เช่น เขตห้ามล่า เขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 1.3. การรวมรวมแผนที่ในข้อ 1 และ 2 ลงบนแผนที่ 1:50000
- 1.4. แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ รัศมี 1 กม.
- 1.5. แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ/ดาวเทียมหลายๆปี เพื่อเลือกพื้นที่ที่ถูกรบกวนน้อยที่สุด พื้นที่ที่ถูกรบกวนมากที่สุด พื้นที่ที่เสี่ยงต่อการถูกบุกรุก
- 1.6. แผนที่โครงข่ายลำน้ำ..ทางน้ำไหลเข้า และออก ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น
- 1.7. แผนที่สภาพฝนสะสมรายเดือน และสถิติน้ำฝน น้ำท่าของพื้นที่
- 1.8. แผนที่ปัญหา เช่น น้ำเสีย น้ำแล้ง น้ำท่วม ไฟป่า การบุกรุก การคุกคามของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น
- 1.9. แผนที่โครงสร้าง/โครงการที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นๆ

2. การสำรวจชนิดพันธุ์

2. ข้อมูลการสำรวจชนิดพันธุ์ (พืช สัตว์ นก ปลาฯ)

- 2.1 ข้อมูลทุติยภูมิการสำรวจชนิดพันธุ์ (พืช สัตว์ นก ปลาฯ) เช่น จาก สผ. กรมประมง ปม. อส. สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย เป็นต้น
- 2.2 ข้อมูลการลงพื้นที่สอบถามประชาชนในพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยควรระบุพื้นที่พบชนิดพันธุ์ว่า เป็นพื้นที่วางไข่ ขยายพันธุ์ หรือ สถานที่อยู่อาศัยของตัวอ่อนหรือไม่ด้วย
- 2.3 นำข้อมูล 2.1 และ 2.2 มาสร้างแผนที่ชนิดพันธุ์

5. การวางแผนการใช้พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด

3. การจัดทำ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา และกิจกรรมทำได้/ทำไม่ได้

3. การจัดทำ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ตามมติ

- คณะรัฐมนตรี วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552 มาตราการที่ 9
- 3.1 นำแผนที่จาก 1.4, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9 มาซ้อนทับกับแผนที่ 2.3
  - 3.2 กำหนดขอบเขตของ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ให้สอดคล้องกับข้อมูลในข้อ 3.1
  - 3.3 ประชุมสอบถามความคิดเห็น กำหนดขอบเขตของ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ตามข้อ 3.2
  - 3.4 กำหนดกิจกรรมที่ทำได้ และห้ามกระทำในเขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา
  - 3.5 ประชุมสอบถามความคิดเห็น การกำหนดกิจกรรมที่ทำได้ และห้ามกระทำในขอบเขตของ เขตอนุรักษ์ เขตกันชน เขตพัฒนา ตามข้อ 3.4

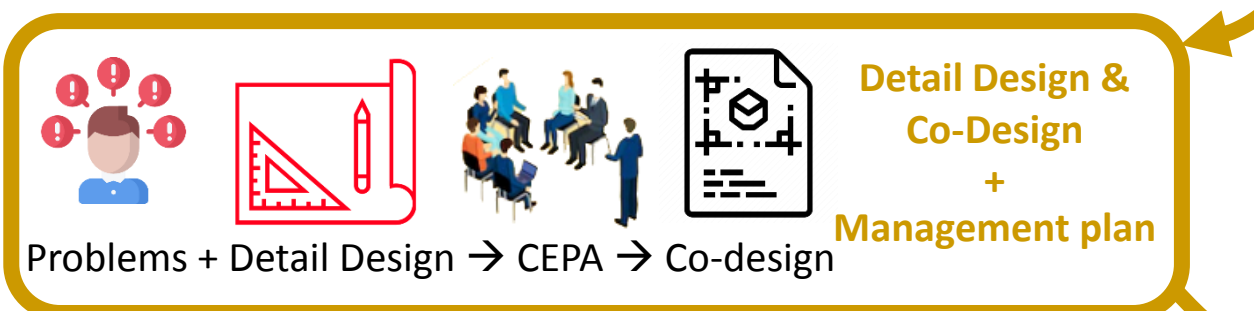
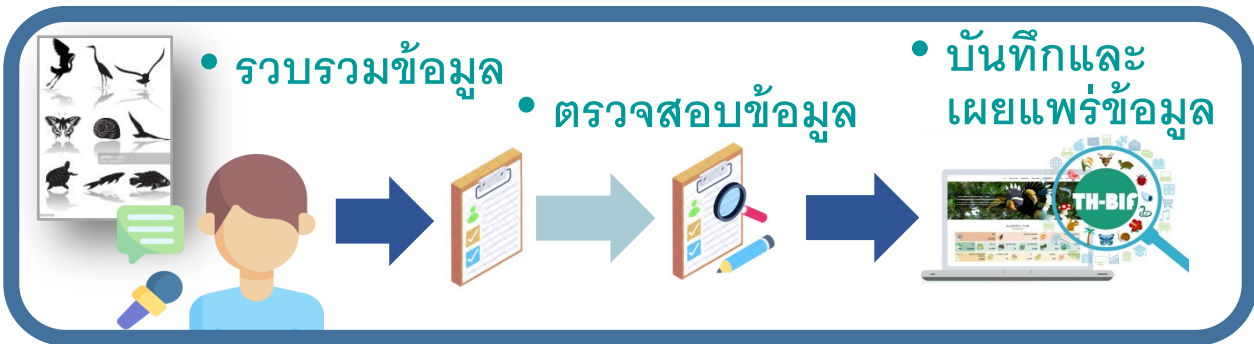
4. การประกาศ เขตพร้อมทั้งกิจกรรมที่ทำได้ และทำไม่ได้ของพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นๆ

ขั้นตอนการดำเนินการพื้นที่ชุ่มน้ำทุกระดับ

เสนอขึ้นทะเบียน Ramsar site

- มติ ครม. 3 พ.ย. 2552 มาตราที่ 9.
- จัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
  - แบ่งเขตใช้ประโยชน์และเขตพัฒนา
  - กำหนดแนวเขตกันชนพื้นที่
  - กำหนดกิจกรรมที่ทำได้และห้ามกระทำ

- กิจกรรมผูกพันตามอนุสนธิสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ
- การจัดทำรายงาน Ramsar Information Sheet และ Country Reports
  - การจัดงานวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก

- อนุรักษ์
  - ฟื้นฟู
  - พัฒนา+ใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด
-